

ARBETSORDNING FÖR KOMMUNFULLMÄKTIGE

Antagen av kommunfullmäktige 2013-04-29 § 121, reviderad 2017-02-27, § 32

Utöver vad som föreskrivs om kommunfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

Antalet ledamöter

1 §

Fullmäktige har 81 ledamöter. För ledamöterna i fullmäktige ska det finnas ersättare. Fullmäktige bestämmer hur många ersättarna ska vara. Antalet ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje parti får i fullmäktige.

Ordförande och vice ordförande

2 §

Det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium). Presidievalen ska förrättas på det nyvalda fullmäktiges första sammanträde.

Presidiet väljs för fullmäktiges löpande mandatperiod.

3 §

Tills presidievalen har förrättats tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

4 §

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, ska fullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått.

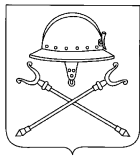
Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

Tid och plats för sammanträdena

5 §

Fullmäktige håller ordinarie sammanträde varje månad utom i juli och augusti. För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för de ordinarie sammanträdena.

Det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda fullmäktige första

gången i november.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet.

6 §

Extra sammanträde ska hållas om kommunstyrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs.

Begäran om extra sammanträde görs skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

Extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer, efter samråd med 1:e och 2:e vice ordförandena.

7 §

Om det finns skäl för det, får ordföranden, efter samråd med 1:e och 2:e vice ordförandena, ställa in ett sammanträde. Ordföranden får också, efter samråd med 1:e och 2:e vice ordförandena, ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast och minst en vecka före den bestämda sammanträdesdagen anslås på kommunens anslagstavla.

8 §

Fullmäktige sammanträder i fullmäktiges sessionssal i kommunhuset. Ordföranden får, efter samråd med 1:e och 2:e vice ordförandena, bestämma annan plats för ett visst sammanträde.

9 §

Fullmäktige beslutar särskilt om i vilken eller vilka ortstidningar som annonsering om sammanträde ska ske. Annonsering ska även ske på kommunens webbplats.

Ordföranden bestämmer, efter samråd med 1:e och 2:e vice ordförandena, i vilken utsträckning uppgift om de ärenden som ska behandlas ska införas i ortstidningarna.

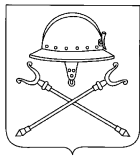
Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

10 §

Sammanträde ska normalt sluta senast klockan 22.30. Pågående ärende ska dock avslutas.

Om fullmäktige inte hinner slutföra sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet. Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträde och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt. Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de

ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts, om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Ärenden och handlingar till sammanträdena

11 §

Ordföranden bestämmer när fullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

12 §

Kallelse till sammanträde med fullmäktige, med uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som ska behandlas (föredragningslistan), ska vara åtföljd av tillhörande handlingar i den omfattning fullmäktiges ordförande bestämmer. Sådan fullständig kallelse ska sändas till eller på annat sätt göras tillgänglig för varje ledamot och ersättare i fullmäktige.

Upprop

13 §

I början av varje sammanträde låter ordföranden förrätta upprop.

Om ledamot infinner sig vid sammanträde efter det att uppropet avslutats ska denne anmäla sig hos kommunfullmäktiges sekreterare. Efter meddelande om närvaron låter ordföranden ledamoten inträda i tjänstgöring.

Ledamots och ersättares tjänstgöring

14 §

Ordföranden bestämmer när en ledamot eller ersättare ska träda in och tjänstgöra under pågående sammanträde. Endast om det finns särskilda skäl får inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Ledamot, och ersättare som tjänstgör i ledamots ställe, får inte annat än tillfälligtvis lämna sammanträdet utan att anmäla detta till kommunfullmäktiges sekreterare.

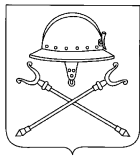
Icke tjänstgörande ersättare har rätt att lämna sammanträdet och sedan återkomma. Denne har också rätt att vid återkomsten tjänstgöra för ledamot som lämnat sammanträdet. Den icke tjänstgörande ersättaren skall anmäla till kommunfullmäktiges sekreterare både när denne lämnar sammanträdet och när denne återkommer.

När ledamot eller ersättare lämnar sammanträdet ska detta alltid anmälas till kommunfullmäktiges sekreterare.

Protokollsjustering

15 §

Ordföranden bestämmer tid och plats för justering av protokollet.

Fullmäktige utser två ledamöter och två ersättare att tillsammans med ordföranden justera protokollet samt i förekommande fall tjänstgöra som rösträknare.

Föredragningsordning

16 §

Beslutsärenden behandlas i den ordning de tagits upp i kungörelsen. Ordföranden kan dock besluta om ändring av ordningsföljden.

Yttranden vid sammanträden

17 §

Ordföranden och vice ordförandena i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende berör får delta i överläggningen i ärendet.

Ordföranden och vice ordförandena i en fullmäktigeberedning får delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.

Ordföranden i en nämnd eller i en fullmäktigeberedning eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga, får delta i den överläggning som hålls med anledning av svaret.

18 §

Kommunens revisorer får delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas egen förvaltning.

19 §

Ordföranden låter i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnder och fullmäktigeberedningar, revisorer samt anställda hos kommunen och kommunala bolag för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

20 §

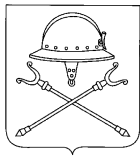
Fullmäktiges sekreterare samt stadsjuristen eller annan av kommunens jurister får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

Talarordning och ordning vid sammanträdena

21 §

Talare får ordet i den ordning de anmäler sig och blivit uppropade.

Ordföranden får ge talare ordet för replik och genmäle. Replik kan endast begäras under ett

anförande. Replik ska innehålla en sakupplysning eller rättelse med anledning av närmast föregående anförande. Replik medges också en ledamot som är direkt omnämnd eller angripen i anförandet. Ordet för genmäle ges av ordföranden endast om det begärts under replik och enbart till föregående talare. Varje replikskifte/genmäle omfattar upp till två repliker och upp till två genmälen.

Den som begär ordet har tio minuter till sitt förfogande. För repliker och genmälen gäller högst två minuter.

Vid större debatter, såsom ärenden om mål- och resursplan och allmänpolitisk debatt, tilldelas varje parti fem minuter för inledningsanförande. I ärenden om mål- och resursplan (MRP) förutsätter detta att partiet har ett eget MRP-förslag¹. Härutöver har kommunstyrelsens ordförande och oppositionsrådet ytterligare fem minuter vardera till sitt förfogande. I den efterföljande debatten har den som begär ordet två minuter till sitt förfogande. För repliker och genmälen gäller högst två minuter.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet eller om någon överskrider den enligt arbetsordningen överenskomna talartiden och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig, får ordföranden ta ifrån talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta talare under dennes anförande.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra får denne avbryta och skjuta upp (ajournera) eller upplösa sammanträdet.

Yrkanden

22 §

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller återtas, om inte fullmäktige enhälligt beslutar medge detta.

På begäran av ordföranden ska framställt förslag eller yttrande avfattas skriftligt.

Deltagande i beslut

23 §

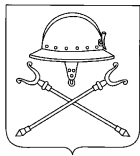
Ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas.

Ledamot, som inte har gjort sådan anmälan, anses ha deltagit i beslutet.

Omröstningar

---

¹ Med eget MRP-förslag avses ett förslag från eget parti eller ett förslag som är gemensamt för flera partier

24 §

Om öppen omröstning (votering) begärs genomförs sådan på så sätt att ledamöterna avger sina röster genom att trycka ”ja”, ”nej” eller ”avstår” på den handhållna personliga enheten, som ingår i den elektroniska voteringsanläggningen.

Votering kan också ske på så sätt att ledamöterna avger sina röster efter upprop. Uppropet sker enligt upppropslistan.

Sedan omröstningen har avslutats befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

25 §

Valsedel som avlämnas vid slutna omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och slutna.

Valsedel är ogiltig

- om den upptar namnet på någon som inte är valbar
- om den upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- om den upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

Reservation

26 §

Om ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till kommunfullmäktiges sekreterare före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Motioner

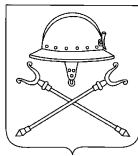
27 §

Motion ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en eller flera ledamöter. Ämnen av olika slag bör inte tas upp i samma motion.

Motion väcks genom att den ges in till koncernstabens kansli. Motion får också lämnas vid sammanträde med fullmäktige. Ersättare får väcka motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

Motionären har rätt att delta i överläggningen även om denne inte tjänstgör när motionen behandlas.

Kommunfullmäktige ska två gånger varje år skriftligen informeras om de motioner som inte har beretts färdigt. Kommunfullmäktige ska även två gånger varje år skriftligen informeras om bifallna motioner och om motioner som på annat sätt behandlats positivt. Redovisningen ska göras

på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober eller på nästkommande ordinarie sammanträde.

Interpellationer²

28 §

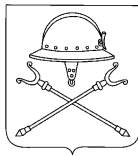
1. Interpellation ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av ledamot. I samma interpellation får inte frågor av olika beskaffenhet behandlas.
2. Interpellation ges in till koncernstabens kansli. Interpellation får också lämnas vid sammanträde med fullmäktige.
3. Ersättare får lämna in interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.
4. Interpellation får ställas förutom till ordföranden i en nämnd eller en fullmäktigeberedning också till vice ordföranden i nämnden eller beredningen.

Interpellationen får också ställas till ordförande eller vice ordförande i kommunstyrelsens utskott.

5. Om interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i 3 kap 17 eller 18 §§ kommunallagen, får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.
6. Interpellation bör besvaras senast under det sammanträde, som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.
7. Svar på interpellation ska vara skriftligt. Svaret ska inlämnas till koncernstabens kansli senast 14 dagar innan kommunfullmäktiges följande sammanträde. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i kungörelsen.
8. Interpellanten har rätt att delta i överläggningen även om denne inte tjänstgör när interpellationen behandlas.
9. Vid besvarande av en interpellation får antalet närvarande ledamöter understiga hälften.
10. Fullmäktige beslutar om en interpellation får framställas.
11. Interpellationsdebatten inleds av interpellanten. Interpellanten och den som ska besvara interpellationen har inledningsvis vardera 10 minuter till sitt förfogande. Efterföljande replikskifte/genmäle omfattar upp till två repliker och upp till två genmälen. För repliker gäller högst två minuter och för genmälen gäller också högst två minuter. Härefter är ordet fritt, där den som begär ordet har två minuter samt en replikrätt på två minuter till sitt förfogande.

---

² Interpellationer skall avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. Skillnaden mellan interpellationer och frågor är att interpellationer bör ställas i angelägenheter av större intresse för kommunen, medan frågorna är avsedda att ställas för att inhämta sakupplysningar.

Frågor³

29 §

Sådan fråga som anges i 54–56 §§ kommunallagen ska ställas skriftligen och ges in till koncernstabens kansli senast kl. 12.00 två arbetsdagar före det sammanträde då svaret ska lämnas.

Fullmäktige beslutar om en fråga får framställas.

Vid besvarande av en fråga får antalet närvarande ledamöter understiga hälften.

Korta frågor - korta svar

30 §

På fullmäktiges dagordning finns som regel en punkt benämnd ”korta frågor-korta svar”. Detta avser frågor som kan besvaras ytterst kortfattat. Frågorna får inte föranleda någon debatt.

Frågorna, som ställs muntligen, får ställas till alla ledamöter i fullmäktige. Frågorna får också ställas till ordföranden eller vice ordföranden i en nämnd eller fullmäktigeberedning samt till ordföranden eller vice ordföranden i kommunstyrelsens utskott.

Allmänhetens frågestund

31 §

Till fullmäktiges sammanträden finns enligt 5 kap 21 § i kommunallagen, en möjlighet för allmänheten att ställa fråga om något inom kommunens ansvarsområde. Frågan lämnas in i förväg och kommunfullmäktiges presidium avgör om frågan får ställas och vem som ska besvara den. Frågan läses upp och besvaras muntligt på sammanträdet under punkten ”Allmänhetens frågestund”.

Beredning av ärendena

32 §

Innan ett ärende avgörs av fullmäktige, ska det ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning. Kommunstyrelsen ska alltid ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en annan nämnd eller av en fullmäktigeberedning.

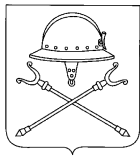
Kommunstyrelsen har den ledande rollen i beredningsprocessen och ansvarar för att det finns ett beslutsförslag i varje ärende.

Koncernstabens kansli svarar för remisser av ärenden som ska behandlas av fullmäktige.

---

³ Skillnaden mellan interpellationer och frågor är att interpellationer bör ställas i angelägenheter av större intresse för kommunen, medan frågorna är avsedda att ställas för att inhämta sakupplysningar.

Fullmäktigeberedningar

33 §

Fullmäktige får tillsätta en eller flera särskilda fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

34 §

En fullmäktigeberedning får från kommunens nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att fullmäktigeberedningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

35 §

En fullmäktigeberedning ska bestå av förtroendevalda. Fullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en särskild beredning samt mandattiden för denna.

36 §

För fullmäktigeberedningar ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutförhet och protokoll.

Kommunfullmäktiges presidium

37 §

Presidiet svarar för kommunala uppgifter vid nationaldagsfirandet

Presidiekonferens

38 §

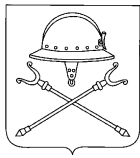
Fullmäktige får för fullmäktiges löpande mandatperiod inom sig utse en presidiekonferens bestående av fullmäktiges presidium samt därutöver en ledamot för varje parti som finns representerat i fullmäktige. Kommunfullmäktige utser ordförande och vice ordförande i presidiekonferensen.

Presidiekonferensen sammanträder på av denna i förväg bestämda dagar och därutöver när ordföranden finner så påkallat.

39 §

Presidiekonferensen, som inte har någon självständig beslutanderätt, har följande uppgifter:

- planera fullmäktiges sammanträden samt lämna förslag till aktiviteter i anslutning till sammanträdena
- fungera som budgetberedning för kommunens revisorer
- svara för formella kontakter med de officiella vänorterna
- initiera fullmäktigeberedningar för särskild uppföljning av mål och beslut som fullmäktige antagit

- inför inrättandet av fullmäktigeberedningar föreslå direktiv för samt antal ledamöter i dessa.

40 §

Presidiekonferensen bestämmer själv sina arbetsformer. Vid presidiekonferensens sammanträden ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen sägs om protokoll.

Expediering

41 §

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Ordföranden undertecknar fullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn.